

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
8 november 2018
Ons kenmerk
TIP/U201800973
Lbr. 18/069
Telefoon
070-373 83 93
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Ontwikkelingen inzake de overeenkomst afkoop regresrecht Wmo

Samenvatting

De overeenkomst afkoop regresrecht Wmo 2018 tussen de VNG en het Verbond van Verzekeraars loopt af per 31 december 2018. Het Verbond liet ons weten dat het merendeel van zijn leden voor het jaar 2019 geen nieuwe overeenkomst wenst. Gemeenten zullen daardoor met ingang van 1 januari 2019 zelf de kosten voor aan nieuwe regrescliënten toegekende voorzieningen bij de aansprakelijkheidsverzekeraar moeten verhalen.

De VNG liet op verzoek van de leden in het tweede kwartaal van 2018 onderzoek doen naar de toereikendheid van de hoogte van de in de overeenkomst opgenomen afkoopsom voor het regres.

Via deze ledenbrief informeren we u over het onderzoek, de achtergronden van het besluit van het Verbond van Verzekeraars en de gevolgen daarvan voor gemeenten.

Aan de leden

Datum

8 november 2018

Ons kenmerk

TIP/U201800973

Lbr. 18/069

Telefoon

070-373 83 93

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Ontwikkelingen inzake de overeenkomst afkoop regresrecht Wmo

Geacht college en gemeenteraad,

Met deze ledenbrief ontvangt u de VNG informatie over de ontwikkelingen met betrekking tot de overeenkomst afkoop regresrecht

1. Onderzoek onderbouwing hoogte afkoopsom

Gemeenten hadden tot 2015 geen regresrecht. Gegevens van vóór 2015 over verhaal van kosten door gemeenten op de verzekeraars waren bij gemeenten en de VNG daarom niet bekend. In 2015 is een regresrecht voor gemeenten in de Wmo opgenomen. Pas vanaf dat jaar heeft een klein aantal gemeenten getracht de Wmo-regreskosten in kaart te brengen. Een landelijk beeld van de Wmo-kosten die voor gemeenten voor verhaal in aanmerking kwamen ontbreekt. Ook de Verzekeraars beschikken niet over deze gegevens. Zij hebben immers het regresrecht direct vanaf 2015 afgekocht.

Om te komen tot een bedrag dat als uitgangspunt voor een afkoopsom van regresrechten zou kunnen dienen, is voor de berekening daarvan gebruik gemaakt van andere gegevens van soortgelijke overeenkomsten voor de AWBZ, Zvw en Wlz.

Een aantal gemeenten heeft gevraagd of het mogelijk was na te gaan hoe de overeengekomen regres-afkoopsom zich verhoudt tot de werkelijke hoogte van regreskosten en heeft de VNG gevraagd hier onderzoek naar te laten doen.

De VNG heeft daarom in het tweede kwartaal van 2018 een onderzoeksopdracht verstrekt aan VeiligheidNL. VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum gericht op de vergroting van de veiligheid van burgers in en om huis, op straat, op school en op het werk. VeiligheidNL heeft toegang tot verschillende registratiesystemen voor letselschade.

Het doel van het onderzoek was meer inzicht te krijgen in de werkelijke hoogte van regreskosten van alle gemeenten in Nederland om daarmee te bepalen of de afkoopsom de Wmo kosten van alle deelnemende gemeenten landelijke gezien dekt.

VeiligheidNL heeft de jaarlijkse kosten voor Wmo regres cliënten berekend op € 11 tot € 12 miljoen euro. Voor meer informatie over de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd wordt verwezen naar bijlage I bij deze ledenbrief.

Aangezien gemeenten vanaf 2015 via de VNG circa € 11,- miljoen per jaar hebben ontvangen, mogen we uit het onderzoek van VeiligheidNL concluderen dat gemeenten landelijk gezien een toereikende afkoopsom hebben ontvangen. Wat overigens niet wil zeggen dat individuele gemeenten in een specifiek jaar met hun deel van de afkoopsom geen tekort of overschot zouden kunnen hebben. De afkoopsom wordt naar rato van het inwonersaantal over de gemeenten verdeeld en houdt geen rekening met de werkelijke regreskosten van individuele gemeenten.

2. Vragen over de uitleg en toepassing van de overeenkomst afkoop regresrecht

De VNG heeft ook vragen ontvangen over de interpretatie van de overeenkomst afkoop regresrecht.

De eerste vraag betrefte de vraag of regressslachtoffers, die feitelijk geen partij bij de overeenkomst zijn, op grond van de overeenkomst verplicht kunnen worden om eerst de Wmo-voorzieningen uit te putten, alvorens zij zich voor aanvullende voorzieningen kunnen wenden tot de aansprakelijkheidsverzekeraar.

De VNG heeft voor de beantwoording van deze vragen onafhankelijk juridisch advies ingewonnen. Het advies luidde: *“dat regressslachtoffers die een aanspraak hebben op de aansprakelijkheidsverzekeraar van een schadeveroorzaker (....) niet gehouden zijn om zich eerst tot de gemeente te wenden voor een voorziening op grond van de Wmo, voordat zij eenzelfde of vergelijkbare voorziening als schade (kunnen red.) verhalen op de aansprakelijkheidsverzekeraar van de schadeveroorzaker”*.

Dit betekent dat regressslachtoffers zich voor noodzakelijke Wmo-voorzieningen zowel tot de gemeente als direct tot de aansprakelijkheidsverzekeraar kunnen wenden. Het slachtoffer heeft dus een keuze; noch de gemeente noch de aansprakelijkheidsverzekeraar mag het slachtoffer doorverwijzen.

De tweede vraag had betrekking op de mogelijkheid om persoonsgegevens uit te wisselen tussen de gemeente en de verzekeraar, om te voorkomen dat voorzieningen dubbel worden verstrekt. Het betrof met name de vraag of het op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wmo mogelijk is dat gemeenten aan verzekeraars persoonsgegevens verstrekken om de verstrekking van dubbele voorzieningen te voorkomen.

Het advies luidde *“dat artikel 5.2.1 Wmo, dat ziet op de verstrekking persoonsgegevens aan derden, geen grondslag biedt om gegevens aan de aansprakelijkheidsverzekeraars te verstrekken. Eventuele toestemming van een burger brengt hierin geen verandering omdat deze toestemming*

niet als vrijwillig kan worden beschouwd omdat er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie tussen de burger en gemeente”.

Met deze conclusie is het voor gemeenten en verzekeraars feitelijk onmogelijk om inzicht te krijgen of cliënten die een beroep doen op Wmo-voorzieningen, mogelijk al door een verzekeraar zijn gecompenseerd voor diezelfde voorzieningen en vice versa. Daardoor bestaat het risico van dubbele uitkering van schade en/of toekenning van voorzieningen.

3. Regresrecht voor 2019 en verder

De huidige overeenkomst bepaalt dat wanneer het deelnamepercentage van een van beide partijen lager is dan 80%, partijen zich beraden over de vraag of voorzetting van de overeenkomst nog gewenst is. Op dinsdag 9 oktober heeft het Verbond van Verzekeraars de VNG laten weten dat een meerderheid (70%) van hun leden voor 2019 geen verdere overeenkomst voor de afkoop van het regresrecht wil.

Het Verbond is van mening dat als gevolg van bovengenoemd juridisch advies, waaruit volgt dat het niet mogelijk is om de gemeentelijke Wmo-voorzieningen als verplicht “eerste loket” aan te wijzen, het sluiten van een overeenkomst niet langer bijdraagt aan het doel waarvoor de overeenkomst was opgesteld, namelijk: het voor alle betrokken partijen zo efficiënt mogelijk kunnen afhandelen van regresaanspraken. Nu dit doel niet meer kan worden gerealiseerd, is de reden voor het sluiten van een regresovereenkomst komen te vervallen.

Het Verbond vreest bovendien dat als zij toch een regresovereenkomst zouden sluiten, zij feitelijk dubbel betalen: één keer aan de gemeenten als afkoopsom voor regreskosten voor Wmo-voorzieningen en tevens een keer aan de schadeslachtoffers zelf omdat die zich, zonder vooraf de Wmo-middelen te hebben uitgeput, direct voor vergoeding voor alle kosten (dus ook voor kosten die feitelijk onder de regresafkoopsom vallen) tot de verzekeraar wenden.

Het sluiten van een overeenkomst met een minderheid van de aansprakelijkheidsverzekeraars is naar mening van de VNG en verzekeraars niet zinvol.

Bij het sluiten van de overeenkomst in 2015 was de intentie dat de overeenkomst, vergelijkbaar met de overeenkomst voor de AWBZ voor 2015, voor een langere periode zou worden gecontinueerd. Op die veronderstelling was de hoogte van de afkoopsom gebaseerd. Gerekend over een reeks van jaren zouden gemeenten met de afkoopsom voldoende gecompenseerd worden voor de Wmo-kosten. Nu de overeenkomst al na 4 jaar eindigt, betekent dit dat gemeenten de kosten van Wmo-voorzieningen voor regrescliënten die vóór 1-1-2019 te maken hadden met een ongeval waarvoor een derde aansprakelijk was, niet meer kunnen verhalen op de aansprakelijkheidsverzekeraar en daarvoor ook geen afkoopsom meer ontvangen. Dit kan een financieel nadeel voor gemeenten betekenen, vooral die situaties dat gemeenten ook in de jaren na 2018 nog kosten maken voor slachtoffers van wie het ongeval vóór 1-1-2019 plaatsvond. Te denken valt aan doorlopende kosten voor huishoudelijke hulp en begeleiding. De VNG zal met het Verbond in gesprek gaan om hiervoor een oplossing te vinden.

4. Gemeenten moeten Wmo-regreskosten vanaf 1-1-2019 zelf verhalen op de schadeverzekeraar

Omdat er vanaf 1 januari 2019 geen schade-regresovereenkomst meer bestaat, zullen gemeenten zelf verhaal moeten halen bij de aansprakelijkheidsverzekeraars wanneer zij kosten hebben voor Wmo- voorzieningen voor *nieuwe* regresslachtoffers die vanaf 2019 te maken krijgen met een ongeval waarvoor een derde aansprakelijk is.

Gemeenten kunnen besluiten om de Wmo-kosten zelf te verhalen, maar kunnen ook opdracht geven aan een in het aansprakelijkheidsrecht gespecialiseerd advocatenbureau. Een andere mogelijkheid die wellicht voor kleinere gemeenten aantrekkelijker is, is het regresrecht in regionaal verband te organiseren.

De VNG heeft het Verbond gevraagd om informatie voor gemeenten hoe zij het regres kunnen verhalen en waarmee zij dan rekening moeten houden. We streven ernaar om de komende weken hiervoor een aantal veel gestelde vragen op te stellen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur

Bijlage I: Wijze waarop het onderzoek naar de toereikendheid van de afkoopsom regres door VeiligheidNL is uitgevoerd.

Bijlage I bij ledenbrief...

Wijze waarop het onderzoek naar de toereikendheid van de afkoopsom regres door VeiligheidNL is uitgevoerd

De VNG wilde graag meer inzicht krijgen in de werkelijke hoogte van regreskosten van alle gemeenten in Nederland, om te bepalen of de afkoopsom de Wmo kosten van alle deelnemende gemeenten landelijk gezien dekt.

Om bovenstaande doelstelling te bereiken heeft VeiligheidNL het onderzoek in drie onderdelen uitgesplitst:

1. Op grond van het aantal letselschadeslachtoffers in Nederland, is een selectie gemaakt van het aantal slachtoffers van ongevallen waarbij een tegenpartij betrokken is.
2. Er is een analyse uitgevoerd van het gebruik van Wmo-voorzieningen ten gevolge van ongevallen en de daarmee samenhangende kosten.
3. Het aandeel in de Wmo-kosten die in aanmerking komen voor regres is geschat.

Voor de uitvoering van haar onderzoek had VeiligheidNL de beschikking over een aantal registraties. Dit betreft registraties van Wmo-arrangementen uit het Gezondheid Statistisch Bestand (GSB)¹, ziekenhuisopnamen uit de Landelijke Basisregistratie Ziekenhuiszorg (LBZ)², bezoeken aan de afdeling voor spoedeisende hulp (SEH) uit het Letsel Informatie Systeem (LIS) en kosten van huishoudelijke hulp uit het Letsel-lastmodel³.

Volgens het Zorginstituut Nederland, dat tot 2014 de regreskosten berekende voor de AWBZ, komt 90% van de verhaalbare kosten uit verkeersongevallen en de overige 10% uit ongevallen in de bedrijfs- of particuliere sector (CvZ, 2006). VeiligheidNL heeft zich in haar onderzoek beperkt tot slachtoffers die in het jaar 2017 een letsel opliepen bij een ongeval waarbij een tegenpartij betrokken was. Hiervoor zijn tweezijdige verkeersongevallen en geweldsincidenten geselecteerd. Deze selectie is gemaakt in het LIS, waar slachtoffers die op de SEH belandden na een ongeval geregistreerd zijn, inclusief gegevens over de aanleiding van het ongeval. Arbeidsongevallen zijn niet geselecteerd omdat er in LIS geen gegevens zijn over een mogelijk betrokken tegenpartij.

VeiligheidNL heeft vervolgens de totale Wmo-kosten voor de slachtoffers van geweld en een tweezijdig verkeersongeval berekend op 12,1 miljoen per jaar. De kosten van 12,1 miljoen hebben betrekking op alle letsels waar een tegenpartij bij betrokken was. Een deel hiervan is zelf de veroorzaker van het letsel en kan de kosten dus niet verhalen. Harde cijfers over het percentage slachtoffers met letsel waarbij er een aansprakelijke tegenpartij is, zijn niet beschikbaar. Daarom heeft VeiligheidNL de regrespopulatie die de kosten wel kan verhalen op de tegenpartij als volgt geraamd:

- 80% van de slachtoffers van ongeval met fiets (of voetganger) waarbij de tegenpartij een motorvoertuig betrof = € 3,0 miljoen;
- 60% Slachtoffers van botsing tussen motorvoertuigen = €3,8 miljoen;
- Geweld: onbekend maar schatting van 30% (groot deel gezamenlijke schuld) = € 300.000.

Tezamen leidt dit tot een totaalbedrag van € 7,1 miljoen aan Wmo-kosten. Indien er ook rekening wordt gehouden met slachtoffers van overige ongevallen in de bedrijfs- en particuliere sector dan komt het totaalbedrag op € 7,6 miljoen aan Wmo-kosten per jaar.

De gemeenten keren dit bedrag jaarlijks uit aan nieuwe Wmo-regrescliënten. Gemeenten maken echter ook kosten voor cliënten die in de voorgaande jaren letsel opliepen. Als dit cumulatief effect wordt doorberekend, dan komen de jaarlijkse kosten voor Wmo-regres-cliënten volgens het onderzoek uit op rond de 11 tot 12 miljoen.